

>>> meer nieuws op www.kits.be

Webcode: steek

Mens
&
Wetenschap

Foto iStock - photoschmidt

Code geel, oranje of rood?

Het weer kan gevaarlijk zijn. Om aan te geven hoe gevaarlijk precies, gebruikt het KMI waarschuwingscodes met kleuren. Waar staan die weercodes voor?

Het KMI, het Koninklijk Meteorologisch Instituut, voorspelt in België het weer. Hun weerdeskundigen gebruiken daarvoor weercodes. Die gelden voor het hele land, een hele provincie of heel plaatselijk. De KMI-codes hebben dezelfde kleuren als in de rest van de wereld. Ze wijzen op gevaarlijke weersituaties als hevige regen, sneeuwbuien, rukwinden of gladheid. Je weet dan dat je extra voorzichtig moet zijn onderweg. Soms worden bij rukwinden ook parken of bossen afgesloten voor het publiek. De kracht van het weer onderschat je beter niet!

Betekenis weercodes

Meestal geldt de minst gevaarlijke weercode: code groen. Het weer is dan helemaal normaal. Code geel wordt 48 uur op voorhand gegeven. Het weer twee dagen later zou dan gevaarlijk kunnen zijn. Het KMI vraagt dat je alert bent. Al kan het dus zijn dat het weer toch beter is. Bij code oranje is het weer gevaarlijk en ongewoon. Die code bepaalt het KMI 24 uur vooraf. De kans op extreem weer is dan 60 procent of meer. Code rood wijst op ernstige problemen. Er is dan meer dan 90 procent kans op extreem en gevaarlijk weer. Gelukkig is die weercode uitzonderlijk.

4 december → Dag van de Cheetah

Op 4 december is het Internationale dag van de Cheetah. Als je als dier een eigen dag krijgt, moet je wel heel bijzonder zijn.

Dat zijn cheetahs of jachtluipaarden zeker! Ze halen snelheden tot wel 100 kilometer per uur. Dat komt door hun slanke lijf, hun lange poten en hun nagels. Die kunnen ze niet intrekken zoals andere katachtigen. Hun klauwen hebben zo extra grip als ze sprinten. Hun topsnelheid houden ze slechts even vol. Daarom moeten ze slim jagen en ongezien dichterbij sluipen voor ze in actie komen. In 100 jaar tijd is 90 procent van de

Foto iStock - StupPurts

jachtluipaarden in het wild gedood. Ze staan als kwetsbaar op de lijst van bedreigde diersoorten. Hun leefgebied heeft bescherming nodig! Maar ook de **illegale** handel van levende dieren of hun vacht moet stoppen. Op 4 december brengen wereldwijde acties de bescherming en het behoud van de jachtluipaarden en hun natuurlijke omgeving onder de aandacht. Want het jachtluipaard racet helaas tegen zijn uitroeiing!

Zware boete voor Acid

De West-Vlaamse youtuber Nathan Vandergunst, bekend als Acid, heeft last met de **Economische Inspectie**. Hij kreeg een brief en een **proces-verbaal**. Hij moet zijn adresgegevens bekend maken, maar dat vindt hij geen goed idee!

Privacyexperten zijn het met hem eens. Maar de overheid ziet het anders. Als Acid blijft weigeren, kan dat leiden tot een rechtszaak en een boete tot wel 80.000 euro. Hij wil het probleem aankaarten samen met andere influencers zoals Average Rob. Dat deden ze vorig jaar ook al, zonder succes.

Openbaar privéadres

Als je in België een onderneming hebt, heb je een aantal verplichtingen. Zo moet je onder meer je ondernemingsgegevens vermelden op je website of sociale media. Het gaat om je ondernemingsnummer, je e-mailadres en je ondernemingsadres. Dat geldt ook voor influencers en youtubers. Maar

hun ondernemingsadres is hetzelfde als hun privéadres. Ze willen dit niet bekend maken uit angst voor ongewenst bezoek. De influencers en experts benadrukken dat influencers en youtubers in onze buurlanden geen adres moeten vermelden.

Foto Belga - Alamy

BOEKENTIP

Victoria Vilein

Victoria groeit op in de eerste helft van de negentiende eeuw. Haar papa is een belangrijke graaf en Victoria krijgt alles wat ze wil. De bedienden vinden haar veel te druk; alleen dieren lijken haar echt te begrijpen. In 1830 wordt haar leven op zijn kop gezet. Victoria moet vluchten en belandt in een geheimzinnig kasteel. Ze sluit er onverwachte vriendschappen, maar verraad, diefstal en hongersnood **liggen op de loer**. Kan Victoria haar trots opzij zetten? Een spannende historische jeugdroman.

© De Eenhoorn

De Eenhoorn * 304 blz. *
ISBN 9789462917415

KORT

Belgisch
kampioenschap
Rummikub

© iStock - Milos Ruzicka

De beste rummikubber van het land is bekend: Camille Lescrauwaet. De finale van het Belgisch kampioenschap werd gespeeld door twee Vlamingen en twee Walen. Camille won en mag daardoor volgend jaar deelnemen aan het wereldkampioenschap in **Polen**. Rummikub is een **strategisch** gezelschapsspel. Je speelt het met plastic steentjes waarop een cijfer staat. Spelers proberen combinaties van opeenvolgende cijfers in dezelfde kleur óf gelijke cijfers in verschillende kleuren te vormen. Het doel is om als eerste al je stenen op tafel te leggen.

Vijfmaal
Tom Waes

Foto © Alamy - Imageselect

Tom Waes.

De VRT en de **Nederlandse Publieke Omroep** zullen de komende drie jaar enkele programma's samen maken. Daarbij kozen ze voor een samenwerking met Tom Waes. Hij was al eerder te zien op de **Nederlandse** televisie. Onder andere de reeks *Reizen Waes* viel erg in de smaak bij onze noorderburen. De Belgische en de Nederlandse omroep **slaan** nu dus **de handen in elkaar**. Ze gaven het Vlaamse productiehuis De Mensen de opdracht om twee fictiereeksen en drie non-fictiereeksen te maken. De inhoud van die programma's is nog een verrassing.

Wateroverlast

Het regent dat het giet. Met dit gezegde kunnen we de voorbije weken goed samenvatten. Op verschillende plekken in ons land was er wateroverlast.

Voor de Westhoek, een regio in West-Vlaanderen, kreeg dagenlang te maken met hevige regenbuien. Daardoor **trad** de rivier de IJzer **buiten haar oevers**. In het online artikel van dinsdag 14 november schreven we daarover. Ook de dagen daarna bleef het hard regenen. Een aantal mensen werd gevraagd om hun huis uit voorzorg te verlaten.

Koninklijk bezoek

Op vrijdag 17 november bracht koning Filip een bezoek aan de regio. Hij ging langs bij de brandweerkazerne in Diksmuide. De brandweerlui **waren** dagenlang **in de weer** met zandzakken te vullen en dijken te verhogen. En met succes: de dijken hielden stand en zo waren er op vrijdag geen nieuwe overstromingen. De koning praatte ook met verschillende landbouwers van wie de boerderijen helemaal omringd waren door water.

Ramp

Doordat er na 16 november minder regen viel, begon het waterpeil langzaam te zakken. Het zal wel twee weken duren tot het waterpeil overal weer normaal is. De grote wateroverlast wordt waarschijnlijk erkend als

Foto's Brandweer Westhoek

Een aantal huizen kon dagenlang alleen per boot bereikt worden.

ramp. Dat zei Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse regering. Dat betekent dat de getroffen landbouwers en andere bewoners geld kunnen krijgen voor hun schade.

Toekomst

Allerlei experten gaan nu bedenken hoe rampen als deze in de toekomst voorkomen kunnen worden. Sommige experten kwamen al in de media met opvallende voorstellen. Ze willen dijken afbreken en zo rivieren meer kans geven om te overstromen. Vroeger had je naast een rivier vaak weilanden of gronden die niet gebruikt werden en die gerust mochten overstromen. Tegenwoordig zijn veel van die gronden bebouwd en daardoor kan het water nergens meer naartoe. De burgemeesters van de getroffen gemeenten vinden het een beter idee om de dijken te verhogen. Ze willen niet dat mensen moeten verhuizen om een rivier meer ruimte te geven.

Nieuwe voorzitter

De Vlaamse politieke partij Vooruit heeft een nieuwe tijdelijke voorzitter. De West-Vlaamse Melissa Depraetere vervangt Conner Rousseau. Zijn vertrek komt er na racistische uitspraken tijdens een dronken nacht op café in Sint-Niklaas.

Die uitspraken zijn begin september gebeurd maar kwamen pas na drie weken in de media. Toen wilden enkele media berichten over racistische praat van Rousseau tegenover twee agenten. Rousseau vond het niet kunnen dat journalisten het proces-verbaal (pv) van de politie zouden publiceren voor hij het zelf ingekeken had. Hij vroeg de rechtbank daarom om een publicatieverbod. Nadat hij het dossier had gelezen, excuseerde hij zich meermaals voor zijn 'zattemensklap'. Hij had onder meer racistisch gesproken over de **Roma**.

Stilte bij Vooruit

Het parket onderzocht de zaak en oordeelde midden november dat er geen rechtszaak moest komen. Wel moet Rousseau een **bemiddelingstraject** met de Roma volgen en een bezoek brengen aan de Dossinkazerne. Op dat moment konden ook de media het pv inkijken en zij publiceerden zinnen uit het gesprek. Daaruit bleek dat de uitspraken nog racistischer waren dan eerst gedacht. Veel politici veroordeelden de uitspraken. Bij de partij van Rousseau, Vooruit, bleef het stil. Dat viel extra op omdat alle media erover berichtten en politici van andere partijen wel hun mening gaven.

Kind van arbeiders

De partij Vooruit hield op vrijdagavond 17 november een spoedvergadering. Daarna kondigde Rousseau zijn vertrek als partijvoorzitter aan. Een dag later werd de nieuwe tijdelijke voorzitter bekend gemaakt: Melissa Depraetere. Zij zegt dat het weer over de essentie moet gaan. 'Wat Conner gezegd heeft, is heel fout, is onaanvaardbaar en het **strookt** absoluut niet met waar wij als partij

Foto Vooruit

Melissa Depraetere.

voor staan.' Net als Rousseau is Depraetere nog jong: 31 jaar. Ze komt uit Harelbeke en haar ouders zijn arbeiders. Ze was sinds 2020 de leider van Vooruit in de **Kamer**. Die taak gaat nu naar iemand anders. Depraetere zal zich toewijden op het leiden van de partij in de aanloop naar de verkiezingen van 2024.

VOORUIT ✨

Vooruit is een linkse partij. Linkse partijen hebben oog voor de zwakkeren in de samenleving en willen dat alle mensen gelijke kansen krijgen. De partij is tegen racisme en ligt aan de basis van de Belgische antiracismewet uit 1981. De racistische uitspraken van Rousseau gaan dan ook in tegen het programma van de partij.

Overwinning bij de Dnjepr

OEKRAÏNE | Het Oekraïense leger boekte een overwinning op de linkeroever van de rivier de Dnjepr. De Russische troepen zijn enkele kilometers teruggedreven.

De Dnjepr ontspringt in **Rusland**, loopt via **Wit-Rusland** dwars door Oekraïne en eindigt in Cherson. In die rivier zijn veel stuwmeren gemaakt. Daarin staan waterkrachtcentrales, waarmee groene stroom wordt opgewekt. De oevers van de rivier waren vroeger verbonden door bruggen. Die zijn tijdens de oorlog vernield.

Lang en zwaar werk

De Oekraïense soldaten zijn al vijf maanden bezig om hun grondgebied te heroveren op de Russen. Tot nu toe lukte dat niet goed. Maar nu zijn de Oekraïners de rivier met bootjes overgestoken. Ze slaagden erin de Russische troepen uit hun posities op de

linkeroever van de Dnjepr te verdrijven, zo'n drie tot acht kilometer het vasteland in. De overgestoken Oekraïners 'sloegen' zo 'een bruggenhoofd'. Dat betekent dat ze een nieuwe **aanvalsbasis** hebben aan de overkant van de rivier. Van daaruit is het makkelijker om de Russen verder aan te vallen. Met de winter in aantocht vrezen de Oekraïners dat de Russen de toevoer van energie en goederen extra zullen **dwarsbomen**. Dat wordt niet alleen zwaar voor de Oekraïense soldaten, maar ook voor de burgers. In het oosten van Oekraïne ligt de temperatuur nu rond het vriespunt. In de wintermaanden zakt de temperatuur nog verder onder nul.

DE terugkijker

De Hodges-meteoriet

Heb jij een meteoriet die naar jou is vernoemd? De **Amerikaanse** Ann Elizabeth Fowler Hodges uit Oak Grove in Alabama wél. Op 30 november 1953 deed ze net een dutje toen een meteoriet insloeg op haar huis. In de ruimte zweeft allerlei puin rond, afkomstig van bijvoorbeeld een planeet. Soms vliegen die ruimtestenen met hoge snelheid de dampkring binnen, de dunne deken van lucht rond de aarde. Meestal verbranden ze daar en dan zie je een vallende ster. Maar heel soms vliegen ze verder, zoals de Hodges-meteoriet. Hij had de grootte van een pompelmoes. Gelukkig hield Ann er behalve een flinke blauwe plek en een brandwond niets aan over!

© Wouter Goudswaard

Superdure hoed

FRANKRIJK | Begin negentiende eeuw was Napoleon Bonaparte keizer van Frankrijk en koning van **Italië**. Hij werd vaak afgebeeld met een bijzondere hoed, ook wel een 'steek' genoemd.

Napoleon had ongeveer 120 hoeden. Een ervan is nu in Parijs geveild voor 1,93 miljoen euro. Volgens het Parijse veilinghuis Osenat is dat een recordbedrag. De hoed die onlangs geveild is, is niet de eerste. Het vorige record dateert uit 2014, bij hetzelfde veilinghuis. Een **Zuid-Koreaanse** zakenman had er destijds een bedrag van 1,88 miljoen euro voor over. Wie is de koper van de onlangs geveilde steek? Wat gaat hij ermee doen en waar? Het antwoord op die vragen is onbekend.

Napoleon Bonaparte.

© iStock - Isirik

Foto © Alamy - Imageset

Deze tweeling is ondertussen veilig in een ziekenhuis in Egypte.

Vrede in Gaza nog niet in zicht

ISRAËL - GAZASTROOK | De oorlog tussen Israël en de terreurgroep Hamas duurt voort. In Gaza wordt dag en nacht gevochten. Ongeveer anderhalf miljoen mensen zijn binnen Gaza op de vlucht.

De omstandigheden in Gaza zijn zeer slecht. Het regent er momenteel veel en voorzieningen zijn er bijna niet. Voedsel, schoon drinkwater, stroom en medicijnen, alles is schaars. Daardoor zijn veel mensen verzwakt en ziek.

Ziekenhuizen onder vuur
In ziekenhuizen wordt **met man en macht** gewerkt om patiënten te verzorgen, maar ook daar is het niet veilig. Door een luchtaanval van Israël kwamen bijvoorbeeld twaalf mensen om het leven in een ziekenhuis in het noorden. Israël beweert dat Hamas onder een ander ziekenhuis in Gazastad tunnels heeft gegraven. Daarin zou de terreurorganisatie een voorraad aan wapens hebben opgeslagen en gijzelaars gevangen houden. Uit voorzorg werden patiënten overgebracht naar andere plaatsen. Zo zijn 29 te vroeg geboren baby's vervoerd naar een plaats bij de grens met **Egypte**. Van daaruit werden zij overgebracht naar ziekenhuizen in Egypte.

Onderhandelingen
Landen van over de hele wereld maken zich zorgen over de situatie in het Midden-Oosten. De Golfstaat **Qatar**

probeert te bemiddelen tussen de vechtende partijen. Er wordt al weken onderhandeld over de vrijlating van de gijzelaars. Hamas nam op 7 oktober zo'n 240 Israëliërs en mensen van andere nationaliteiten gevangen. Hamas eist een vijfdaagse pauze in de gevechten en wil dat meer hulpgoederen toegelaten worden in Gaza. Als Israël hiermee akkoord gaat, zal Hamas een aantal van de gijzelaars vrijlaten, waarschijnlijk de vrouwen en kinderen.

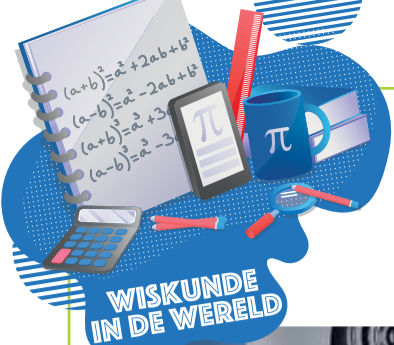
Protestmarsen
In de Chinese hoofdstad Peking hebben een aantal politici uit Arabische landen gepraat met de Chinese leiders. Ze willen ook met andere wereldleiders gaan praten. 'Het vechten en doden van burgers moet onmiddellijk stoppen', zegt de Saudische minister van Buitenlandse Zaken. De deelnemers benadrukten ook dat de nodige hulpgoederen zo snel mogelijk moeten worden binnengebracht in Gaza. Over de hele wereld protesteren burgers tegen de oorlog. Er worden marsen voor vrede en rechtvaardigheid georganiseerd, bijvoorbeeld in onze hoofdstad, maar ook in **Frankrijk**, **Nederland** en de **Verenigde Staten**.

Foto © Alamy - Imageset

In Parijs werd een stille mars georganiseerd voor de slachtoffers aan beide kanten. Daarom dragen de mensen witte spandoeken.

De **landen** die in **rood** staan, vind je aangeduid op de wereldkaart op www.kits.be. De **onderstreepte woorden** worden in de woordenlijst op www.kits.be uitgelegd.

WISKUNDE IN DE WERELD

AI voorspelt het weer

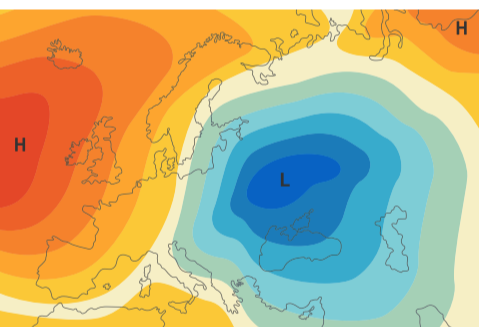
Kan artificiële intelligentie of AI het weer nauwkeuriger voorspellen dan de klassieke weerdiensten zoals het KMI? Het bedrijf Google DeepMind beweert dat hun programma GraphCast dat kan. En het duurt maar een minuut!

Google DeepMind is een bedrijf dat gespecialiseerd is in AI. Om het weer te voorspellen, maakten zij GraphCast. In het AI-programma worden de weermetingen van meer dan 40 jaar geladen. Daarin zoekt het programma naar patronen. Want dat is exact wat AI doet: patroonherkenning. Zo wordt GraphCast 'slim'. In een minuut tijd voorspelt hij het weer voor de komende tien dagen op basis van de metingen van de laatste zes uur. Je hebt enkel het programma en een laptop nodig.

weerkundigen in moeilijke wiskundige vergelijkingen. Deze vergelijkingen worden dan door de computer uitgerekend. Dat duurt toch snel een uur! Wat de klassieke weerdiensten ook doen, is berekenen hoe zeker hun voorspellingen zijn. Dat kan GraphCast niet. Nochtans vinden weerdiensten dat net heel belangrijk. Bovendien heeft GraphCast nog niet geprobeerd om regen te voorspellen. En dat is net een van de moeilijkste zaken!

Opwarming van de aarde

GraphCast is sneller, dat staat vast. Maar nauwkeuriger? Een probleem voor de toekomst is ook de manier waarop GraphCast werkt. Het programma haalt zijn patronen uit data van het verleden. Helaas hebben we nu te maken met de opwarming van de aarde. Het weer verandert overal ter wereld. GraphCast houdt geen rekening met die veranderingen, omdat de opwarming van de aarde nog niet lang genoeg bezig is. De hoeveelheid data daarvan is dus nog te klein. De weerkundigen zijn hun job nog niet kwijt! Momenteel wordt gekeken hoe de klassieke voorspelling met AI kan worden gecombineerd. Zodat men op termijn de best mogelijke voorspelling kan doen.

Trager

Het KMI werkt met een grote supercomputer. Die vertrekt van de menselijke kennis over het weer. We kennen bijvoorbeeld de kringloop van het water. We weten dat de verdamping van water afhangt van de temperatuur. Of we weten dat de wind de wolken meeneemt. Die fenomenen gieten

... die mensen helpen

Ben je sociaal en zou je graag werken met en voor mensen? Dan kan je kiezen uit **een brede waaier** aan beroepen.

Heel wat beroepen in de zorgsector ken je vast wel. Veel van die beroepen zijn nu een knelpuntberoep: er zijn te weinig werzoekenden in verhouding tot het aantal vacatures. Met deze beroepen is je kans op het vinden van werk dus erg groot. Schrikken lange studies je niet af, dan kan je **dokter** worden: huisarts, tandarts of specialist. Er zijn ook erg veel **verpleegkundigen** en **zorgkundigen** nodig. De meesten werken in een ziekenhuis of verzorgingstehuis. Daarnaast zijn er collega's die de baan opgaan en **zorg** aan huis **verlenen**.

mensen kalmeren en razendsnel reageren, zodat de juiste hulpdiensten zo snel mogelijk ter plaatse raken. Je haalt ongetwijfeld heel wat voldoening uit deze job maar het kan ook erg zwaar zijn!

De volgende beroepen ken je misschien minder goed. Droom je er nu al van om met je eigen voertuig over de weg te rijden? Ook daar kan je je beroep van maken: je kan chauffeur worden van een taxi of bus. Als **taxichauffeur** is het fijn om te praten met je klanten. Het is een boeiende job waarbij je steeds weer nieuwe mensen ontmoet, uit binnen- en buitenland. Hou je meer van grote voertuigen, dan kan je **buschauffeur** worden. Breng je graag elke dag mensen naar de naburige gemeenten of maak je liever een rondreis met toeristen?

Kan jij mensen goed geruststellen en hou je van telefoneren? Dan is werken bij de **alarmcentrale** echt iets voor jou. Elk uur van de dag bellen mensen naar 112, voor heel verschillende problemen. Je moet

Werk je graag met je handen, dan kan je **klusser** worden. Veel mensen hebben geen tijd voor allerlei werkjes in huis en tuin en zullen jou maar wat graag inschakelen. Een ander beroep waarbij je het leven van je medemensen beter probeert te maken, is dat van **politicus**. Politici denken na over de toekomst van het land en stellen wetten op om het leven van de mensen aangenamer of rechtvaardiger te maken. Daarbij moet je samenwerken met mensen met andere ideeën en dat is niet altijd makkelijk. Je werkt erg lange dagen en alles wat je doet, kan voer zijn voor de roddelpers.

Nog meer beroepen vind je in: Mijn droombaan - Ik wil graag helpen

Schoolsupport Uitgeverij
ISBN 9789464390292 *
48 blz

EGGBERT

Floris Oudshoorn

